

Střední
Zdravotnická
Škola
Pardubice

Stát a jeho funkce

Autor: Mgr. Václav Štěpař

Vytvořeno: listopad 2013

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ANOTACE

- **Kód DUMu:** VY_6_INOVACE_2.ZSV.5
- **Číslo projektu:** CZ.1.07/1.5.00/34.0851
- **Vytvořeno:** listopad 2013
- **Ročník:** 4. ročník – střední zdravotnická škola (RVP-ZA)

Vzdělávací oblast	Společenskovědní vzdělávání
Vzdělávací obor	Základy společenských věd
Tematický okruh	Politologie

- **Anotace:** Prezentace seznamuje studenty s pojmem *stát*, teoriemi jeho vzniku, nezbytnými rysy a funkcemi. Součástí prezentace je ověřovací kvíz.

Stát

Funkce státu

Co je to stát?

- pojem pochází ze slova “statoo” – řád.
- existuje několik definic pojmu stát.
- Nejčastější výklad je: *Stát je forma organizace lidské společnosti, vyznačující se sdružením obyvatel určitého území v právní celek.*
- Problematiku státu řešili myslitelé už v dobách prvních starověkých států, např. Řecko - *Platón a Aristotelés*, městské státy „polis“, ale také ve středověku (*Machiavelli, Hobbes*) i novověku (*Marx, Ferdinand Peroutka*).
- Za jeden z prvních státních útvarů jsou považovány: Sumerská říše, starý Egypt, Řecko a Řím, Čína a Indie.
- První státní útvar, předchůdce České republiky, byla Velká Morava – 833.
- V současné době existuje cca 244 států – počet se neustále mění, rozpady, sloučení apod.

Jak státy vznikly?

- Jak a proč státy vznikly? Jak je možné, že fungují?
- Existují opět různé teorie a koncepce:

I. NÁBOŽENSTVÍ – stát vznikl díky Bohu, nebo panovníkovi, který má božský původ – např. starý Egypt.

II. PATRIARCHÁT – vyvolená šlechta, stát vznikl z rodiny.

III. MOCENSKÁ TEORIE – vyhrává nejsilnější, lidé jsou odjakživa předurčeni k tomu, aby jim někdo vládnul, vyhrává silnější.

IV. SMLUVNÍ TEORIE – lidé se zorganizovali, domluvili se a založili stát. Stát jako společenské smlouva.

Rysy státu

- a) **území** – suchozemský prostor, plocha vnitřních i pobřežních vod, prostor pod nimi a vzdušný prostor nad nimi.

Rysy státu

b) **stálé obyvatelstvo** – počet obyvatel státu, pravidelné sčítání lidu, obyvatel není totéž co občan.

Rysy státu

- c) **právní subjektivita**– schopnost státu vystupovat v právních vztazích, např. uzavírání smluv.

Rysy státu

d) svrchovanost státu– suverenita státu, není podřízen jinému orgánu, stát je při svém rozhodování nezávislý

Rysy státu

e) **státní organizace** – vláda, státní moc, právní řád, sankce kontroly.

Funkce státu - vnitřní

- právní – zajišťuje občanům práva, legislativa atd..
- bezpečnostní – chrání občany uvnitř státu – majetek, finance, zdraví -> policie, armáda, tajné služby.
- ekonomická – ekonomicky zajišťuje chod státu, daně.
- sociální – zajištění pomoci lidem dočasně či trvale potřebným – nezletilí, důchodci, nemocní, nezaměstnaní, postižení apod.
- kulturní – zajišťuje vzdělání a kulturní rozvoj.

Funkce státu - vnější

- zahraniční politika – prezentace státu v zahraničí, diplomacie, zahraniční mise, intervence, postoj k problematickým zemím
- obranná funkce – proti napadení z vnějšku, armáda, tajné služby, NATO, OSN.
- ekonomická – zahraniční obchod – export a import, zahraniční obchod, investoři. Členství v organizacích – Mezinárodní měnový fond, Světová banka, EU apod.

Ověření

I. *Základním rysem státu není:*

- a) prezident*
- b) území*
- c) obyvatelstvo*
- d) právní subjektivita*

II. *Současný počet států ve světě je:*

- a) 85*
- b) přes 300*
- c) kolem 174*
- d) kolem 244*

I. *Základním rysem státu není:*

a) *prezident*

b) *území*

c) *obyvatelstvo*

d) *právní subjektivita*

II. *Současný počet států ve světě je:*

a) *85*

b) *přes 300*

c) *kolem 174*

d) *kolem 244*

III. Svrchovanost státu znamená:

- a) stát má stabilní vládu celé volební období*
- b) stát má nejméně 15 milionů obyvatel*
- c) stát vystupuje suverénně a samostatně*
- d) stát není členem žádné mezinárodní organizace*

IV. Vyjmenujte vnitřní i vnější funkce státu:

vnější:

vnitřní:

III. Svrchovanost státu znamená:

- a) stát má stabilní vládu celé volební období*
- b) stát má nejméně 15 milionů obyvatel*
- c) stát vystupuje suverénně a samostatně*
- d) stát není členem žádné mezinárodní organizace*

IV. Vyjmenujte vnitřní i vnější funkce státu:

vnější: právní, bezpečnostní, ekonomická, sociální a kulturní.

vnitřní: zahraniční politika, obranná funkce, ekonomická

Zdroje

- DRBOHLAVOVÁ, Kateřina, ed. a ZARCKÝ, Jan, ed. *Jdu na vysokou školu: [sada] Basic. Základy společenských věd.* Praha: Scio, [2004]. [28] s. ISBN 80-903535-7-6.
- DAVID, Roman. *Politologie: základy společenských věd.* 6., přeprac., dopl. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc, 2007. 458 s. ISBN 978-80-7182-239-4.
- BÍLÝ, Jiří. *Základy státovědy, politologie a sociologie.* Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. 198 s. ISBN 80-86861-24-4.
- slide č. 6 – http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/0e/Europe_countries_map_en_2.png
- slide č. 7 – http://pixabay.com/p-79492/?no_redirect
- slide č. 8 – <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cudrefin-justice.jpg>

Děkuji za pozornost.